

Maria Kalinowska

"O tendencjach tonicznych wiersza ballad i romansów Adama Mickiewicza i Francè Preserna", Tone Pretnar, "Zeszyty Naukowe UJ". DL Prace Historycznoliterackie z.39, Kraków 1980 : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 25/1-2 (83-84), 257

1982

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

/II/ PRETNAR Tone: O tendencjach tonicznych wiersza ballad i romansów Adama Mickiewicza i Francè Prešerna. "Zeszyty Naukowe UJ" DL, Prace Historycznoliterackie, z. 39, Kraków 1980, s. 23-35.

Szkic jest próbą opisanie wzorca metrycznego dwóch rozmiarów wierszowych: trójzestrojowca, którym napisane są Mickiewiczsze teksty poetyckie "Kurhanek Maryli" i "Lilije" oraz czterozestrojowca dwóch ballad ("Ribič" i "Zdravilo ljubezni") i jednego romansu ("Ženska zvestoba") Prešerna. Próbowanie reguł i tendencji ich realizacji językowej prowadzi do wniosków o specyficznym kształcie słoweńskiego i polskiego tonizmu balladowego, co wskazuje, iż ograniczenie sylabiczne i wolność lub determinacja toniczna wzorca metrycznego, a także reguły realizacyjne wynikają z tradycji sylabicznego i sylabotonicznego wiersza polskiego oraz tylko sylabotonicznego przedprešernowskiego wiersza słoweńskiego.

BP/83/84/73

M.K.

/II/ RZEPKA Wojciech, WALCZAK Bogdan: Kilka uwag o języku poetyckim Piotra Tomickiego. "Studia Polonistyczne" VII, Poznań 1979 (wyd. 1980), s. 141-150.

Artykuł zawiera analizę języka czterech autografów Piotra Tomickiego (1464-1535), biskupa krakowskiego i podkanclerzego Zygmunta I, znakomitego humanisty, opublikowanych w wydawnictwie "Acta Tomiciana". Autorzy wskazują na język Tomickiego jako reprezentatywny dla polszczyzny najbardziej światłej sfery naszego społeczeństwa pierwszej połowy XVI w. Z przeprowadzonej analizy wynika, że mieści się on doskonale w obrębie obowiązującej wtedy normy językowej, odznacza się przy tym cechami języka Wielkopolski, skąd Tomicki pochodził. Ważne jest też preferowanie - zwłaszcza w obrębie fleksji - nowszych, ekspansywnych form językowych oraz dbałość o czystość języka. Badania języka Tomickiego rzucają też światło na drogi, jakimi językowe właściwości wielkopolskie przenikały do kształtującego się w środowisku krakowskim języka literackiego XVI wieku.

BP/83/84/74

A.K.